

Laboratorij za fizikalne analize tal

Dr. Boštjan Naglič,
Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije

Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije (IHPS) je v letu 2021 uspešno kandidiral na Javnem pozivu za izbor operacij za izvajanje Strategije lokalnega razvoja LAS SSD v programskem obdobju 2014–2020 iz sklada ESRR. Pridobili smo projekt z naslovom Laboratorij za fizikalne analize tal, ki pa je le delno sofinanciran. Zaradi tega projekt ne bo izveden v celoti, tako kot smo si zamislili, ampak le delno, in sicer tako, da bo njegov namen še vedno predstavljal zaključeno celoto.

Predstavitev projekta

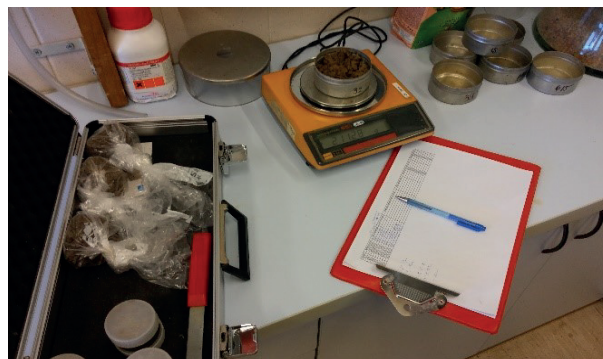
Na IHPS smo zaradi potreb po izvajanju fizikalnih analiz tal, ki so potrebne za pravilno izvajanje namakanja, ustanovili laboratorij za fizikalno analizo tal že leta 1960. V sklopu laboratorija so se takrat določale tudi vodno zadrževalne lastnosti tal, kar je v tistih časih predstavljalo eno izmed osnov za raziskovalno delo na področju namakanja. Na žalost se tovrstne analize tal v zadnjih nekaj desetletjih na inštitutu ne izvajajo več, saj je oprema zastarela, finančnih sredstev ter kadra za ponovno vzpostavitev tovrstnih analiz pa v teh letih ni bilo dovolj.

Ker je zaradi podnebnih sprememb namakanje vse bolj aktualna tema, si IHPS želi ponovne vzpostavitev laboratorija za analize tal. Strokovno pravilno izvajanje namakanja brez informacij o lastnostih tal v trenutnih časih namreč ni več sprejemljivo. V tem primeru govorimo o namakanju 'na pamet', saj ne vemo, kakšne obroke vode, dodane z namakanjem, lahko tla zadržijo.

Glavne aktivnosti

Glavne aktivnosti operacije so opredeljene v štirih točkah. Osnovna aktivnost bo vzpostavitev laboratorija za fizikalne lastnosti tal, kar vključuje posodobitev obstoječega laboratorija, vzpostavitev laboratorijske osnovne opreme, ki bo omogočala izvedbo fizikalnih (vodno zadrževalnih) analiz tal. Skupaj s projektnimi partnerji (KGZS Zavod Celje, Marovt sistemi in Združenje hmeljarjev Slovenije) bomo v vzpostavljenem laboratoriju izvajali praktične delavnice in izobraževanja, kjer bodo uporabniki namakalnih sistemov pridobili praktična in teoretična znanja o pomenu fizikalnih lastnosti tal za namakanje. V času trajanja projekta bomo izvajali promocijo

in obveščanje javnosti o poteku operacije in dogodkih, povezanih z njo. Ključni učinek promocije in izobraževanj bomo dosegli ob pomoči projektnih partnerjev, ki imajo potrebno znanje na področju namakanja.

Določanje fizikalnih lastnosti tal (gostota tal) v laboratoriju (Foto: B. Naglič)

Namakalni sistemi v Savinjski dolini in njihova izkoriščenost že sedaj predstavljajo vzorčni primer za celotno Slovenijo, saj so izvajalci namakanja dobro organizirani in se zavedajo, da je namakanje nujen ukrep za stabilno kmetijsko proizvodnjo. V prihodnosti pa bodo, glede na projekcije podnebnih sprememb, ti ukrepi prilagajanja postali še veliko pomembnejši. Tudi z mislijo na nepredvidljivo prihodnost kmetijstva ob takšnih podnebnih napovedih so bili pred kratkim v dolini posodobljeni namakalni sistemi - kar okoli 1000 ha. Nekaj jih bo v bližnji prihodnosti še posodobljenih, gradili pa se bodo tudi novi.

Uporabniki namakanja brez strokovne podpore namakanju in tudi brez izvedenih fizikalnih analiz tal, namakanja na teh površinah ne bodo mogli izvajati strokovno pravilno. To bi lahko po nepotrebnem precej obremenilo okolje (vodne vire) ter tudi negativno vplivalo na kvaliteto podtalnice v regiji.

S tem projektom, pri katerem bomo s projektnimi partnerji združili moči, se bomo potrudili, da bo vzpostavljen laboratorij za določanje vodno zadrževalnih lastnosti tal zaživel v polni meri. V prihodnosti bo le-ta služil tudi kot del osnove za vzpostavitev namakalnega centra, ki bi z napovedjo namakanja pokrival celotno SSD. S tem bomo, ko bo s pomočjo drugih projektov vzpostavljen v celoti, bistveno pripomogli k trajnostnemu varovanju voda in boljšemu stanju naravnega okolja.

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD ZA
REGIONALNI RAZVOJ
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI
RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO